

Streszczenie rozprawy doktorskiej
pt. „Struktura organizacyjna jako instrument zarządzania wiedzą w przedsiębiorstwach
wysokich technologii”¹

mgr inż. Sylwia Flaszewska

Dynamiczna gospodarka powoduje, że we współczesnych przedsiębiorstwach w coraz większym stopniu doceniana jest rola zasobów niematerialnych i zarządzania nimi. Zasobem o kluczowym znaczeniu staje się wiedza, która w przypadku przedsiębiorstw high-tech służy przede wszystkim budowaniu przewagi konkurencyjnej. W związku z tym w pracy podjęto problem zarządzania wiedzą w przedsiębiorstwach wysokich technologii. Do lepszego wykorzystania wiedzy przyczyniają się różne instrumenty. Niestety często są one błędnie utożsamiane wyłącznie z rozwiązaniami informatycznymi. W dysertacji zwrócono uwagę, że narzędzia informatyczne nie zastąpią człowieka, który jest głównym właścicielem wiedzy. Mając to na uwadze skoncentrowano się na strukturze organizacyjnej, która zaprojektowana w odpowiedni sposób może służyć jako instrument wspomagający realizację procesów lokalizowania, pozyskiwania, tworzenia, dzielenia się, wykorzystywania, zachowywania wiedzy, jak i przekazywania jej na zewnątrz.

Jako cel naukowy pracy wyznaczono określenie czynników strukturotwórczych oraz atrybutów struktury organizacyjnej wspomagających zarządzanie wiedzą i opracowanie na ich podstawie modelu konstrukcji struktury organizacyjnej, dostosowanego do specyfiki organizacji high-tech, a także uwzględniającego dynamiczny przepływ wiedzy. Formułując problem badawczy postawiono następujące pytania szczegółowe:

- P1 Na czym polega zarządzanie wiedzą w przedsiębiorstwach high-tech i jakie procesy są z tym związane?
- P2 Co utrudnia realizację zarządzania wiedzą w przedsiębiorstwach high-tech i jakie znaczenie mają bariery strukturalne?
- P3 Jakie instrumenty wspomagają zarządzanie wiedzą w przedsiębiorstwach high-tech?
- P4 Co jest kluczowym (o najsilniejszym wpływie) czynnikiem strukturotwórczym w firmach wysokich technologii?
- P5 Jak poszczególne atrybuty struktury organizacyjnej wpływają na proces zarządzania wiedzą, w tym na poszczególne subprocesy?

¹ Praca jest efektem realizowanego projektu badawczego, sfinansowanego ze środków Narodowego Centrum Nauki przyznanych na podstawie decyzji Nr DEC-2013/09/N/HS4/03868.

P6 Jakie rozwiązania strukturalne sprzyjają (wpływają pozytywnie) dynamicznemu przepływowi wiedzy w przedsiębiorstwach high-tech?

W odniesieniu do pytań o charakterze eksplanacyjnym (wyjaśniającym) postawiono hipotezy badawcze, natomiast w stosunku do tych, które mają charakter diagnozujący i wymagają badań deskryptywnych (opisowych) pozostano przy pytaniach badawczych. Wobec powyższego sformułowano trzy hipotezy:

H1 Kluczowym czynnikiem strukturotwórczym w przedsiębiorstwach high-tech jest strategia firmy.

H2 Zasadniczym atrybutem struktury organizacyjnej przedsiębiorstw high-tech, wspomagającym zarządzanie wiedzą jest elastyczność.

H3 Zastosowanie nowoczesnych rozwiązań strukturalnych sprzyja dynamicznemu przepływowi wiedzy w przedsiębiorstwach high-tech.

Realizacji celu pracy, poszukiwaniu odpowiedzi na postawione pytania badawcze oraz weryfikacji hipotez poświęcono:

- badania desk research,
- badania fokusowe,
- badania ankietowe.

Niniejsza rozprawa doktorska ma zatem charakter teoretyczno-empiryczny, a jej struktura obejmuje cztery rozdziały oraz podsumowanie. W rozdziale pierwszym przybliżono pojęcie, cechy i rodzaje wiedzy, a następnie skoncentrowano się na procesie zarządzania wiedzą oraz roli w nim kadry kierowniczej. Na tym tle omówiono modele zarządzania wiedzą oraz scharakteryzowano wybrane instrumenty, których wykorzystanie może sprzyjać zarządzaniu wiedzą w przedsiębiorstwie. Rozdział drugi poświęcono strukturze organizacyjnej przedstawiając ją z perspektywy zarządzania wiedzą. Omówiono w nim cechy, funkcje, czynniki oraz zasady kształtowania struktur organizacyjnych. Ponadto dokonano krytycznego spojrzenia na klasyczne typy struktur organizacyjnych oraz scharakteryzowano wybrane nowoczesne struktury organizacyjne określane jako wspomagające zarządzanie wiedzą. W rozdziale trzecim szczegółowo przedstawiono procedurę badawczą z uwzględnieniem wszystkich celów badań, pytań i hipotez badawczych, zakresu i stosowanych metod badań. W rozdziale tym dokonano także charakterystyki przedsiębiorstw high-tech w Polsce, ponieważ stanowiły one podmiot badań oraz zaprezentowano wyniki badań fokusowych. Rozdział czwarty to prezentacja wyników badań ilościowych. Rozpoczyna go charakterystyka próby badawczej, w ramach której dokonano analizy danych dotyczących badanych firm oraz danych dotyczących respondentów. W dalszej części

rozdziału przedstawiono wyniki badań na temat zarządzania wiedzą w firmach high-tech oraz na temat wykorzystywanych w nich rozwiązań strukturalnych. Na ich podstawie odniesiono się do postawionych hipotez badawczych i opracowano autorski model konstrukcji struktury organizacyjnej jako instrumentu zarządzania wiedzą w przedsiębiorstwie high-tech wraz ze wskazaniem jego ograniczeń. Dysertację kończy podsumowanie, w którym zawarto wnioski końcowe, rekomendacje oraz określono kierunki dalszych badań.

Badania desk research, badania fokusowe, jak i badania ankietowe przeprowadzone w 100 przedsiębiorstwach wysokich technologii pozwoliły odpowiedzieć na sformułowane w pracy pytania badawcze i zweryfikować postawione hipotezy. Tym samym dysertacja wypełnia zidentyfikowaną lukę teoretyczno-empiryczną w obszarze strukturalnych uwarunkowań zarządzania wiedzą w przedsiębiorstwach high-tech i przyczynia się do rozszerzenia koncepcji zarządzania wiedzą oraz wzbogacenia teorii organizacji w zakresie projektowania organizacyjnego. Nie likwiduje jednak wszystkich luk poznawczych, a otwiera drogę do dalszych eksploracji naukowych.